

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Фінансовий облік

Шифр та назва спеціальності

072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Інститут

ННІ Економіки менеджменту і міжнародного бізнесу

Освітня програма

Фінанси і банківська справа

Кафедра

Обліку і фінансів (205)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Вибіркова

Семестр

5

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Кузнецова Світлана Олександрівна

Svitlana.Kuznetsova@khpi.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів (НТУ «ХПІ»)

Авторка понад 80 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Бухгалтерський облік», «Міжнародні стандарти фінансової звітності», «Фінансовий облік I»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Брік Світлана Володимирівна

svitlana.brik@khp.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів НТУ "ХПІ"

Авторка та співавторка понад 150 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Фінансовий облік 2», «Облікова політика підприємства», «Фінансовий контроль та аудит», «Аудит оподаткування суб'єктів господарювання», «Organization of accounting»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на оволодіння методів раціональної організації та ведення фінансового обліку на підприємствах на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів; набуття навичок опрацювання і використання облікової інформації в управлінні.

Мета та цілі дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Фінансовий облік» полягає у формуванні системи знань з теорії та практики ведення фінансового обліку на підприємствах.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - залік.

Компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

- СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.
- СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
- СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.
- СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.
- СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.
- СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Результати навчання

- ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.
- ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
- ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
- ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
- ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 150 год. (5 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 86 год. |

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Вивчення дисципліни «Фінансовий облік» відповідно до структурно-логічної схеми викладення дисциплін, безпосередньо спирається на наступні дисципліни «Вступ до спеціальності. Ознайомча практика», «Основи підприємництва», «Економічна статистика», «Економіка підприємства», «Правознавство», «Економічна інформатика», «Бухгалтерський облік». |

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій. Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до

реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Загальні принципи побудови бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні.

Облікова політика підприємства

Відповідальність працівників сфери обліку в Україні

Тема 2. Облік грошових коштів

Склад грошових коштів та контроль за їх зберіганням.

Облік касових операцій.

Облік безготівкових операцій.

Облік операцій в іноземній валюті.

Тема 3. Облік дебіторської заборгованості

Основи обліку дебіторської заборгованості.

Облік розрахунків з покупцями та замовниками.

Облік резерву сумнівних боргів.

Облік розрахунків з підзвітними особами.

Тема 4. Облік основних засобів

Поняття основних засобів, їх класифікація й оцінка згідно з НП(С)БО 7 «Основні засоби».

Відображення в обліку руху основних засобів.

Облік амортизації основних засобів.

Облік поліпшення і ремонту основних засобів.

Тема 5. Облік нематеріальних активів

Об'єкти інтелектуальної власності: юридичні засади.

Визнання та оцінка нематеріальних активів в обліку.

Відображення в обліку руху нематеріальних активів.

Розрахунок та облік амортизації нематеріальних активів.

Поліпшення нематеріальних активів.

Тема 6. Облік довгострокових фінансових інвестицій

Сутність фінансових інвестицій.

Облік довгострокових фінансових інвестицій.

Оцінка та облік фінансових інвестицій за методом амортизованої собівартості.

Оцінка та облік фінансових інвестицій за методом участі в капіталі.

Тема 7. Облік запасів

Особливості обліку, оцінка виробничих запасів згідно з НП(С)БО 9 «Запаси».

Синтетичний та аналітичний облік виробничих запасів.

Оцінка вибуття запасів.

Тема 8. Облік палива та готової продукції

Облік палива на підприємстві.

Поняття, оцінка і синтетичний облік готової продукції. Первинний облік готової продукції

Аналітичний облік готової продукції

Тема 9. Облік поточних фінансових інвестицій

Визнання та оцінка фінансових інвестицій.

Облік поточних фінансових інвестицій.

Облік інвестиційних сертифікатів (цінних паперів).

Тема 10. Облік витрат виробництва

Калькулювання як прийом оцінки вартості об'єктів обліку.

Методи обліку витрат.

Способи та процедури калькулювання.

Бухгалтерський облік прямих витрат.

Облік і розподіл загальновиборничих витрат.

Тема 11. Облік власного капіталу підприємства та цільового фінансування

Власний капітал підприємства та його складові частини. Облік статутного капіталу та його змін. Облік неоплаченого капіталу. Облік пайового капіталу. Облік додаткового капіталу. Облік резервного капіталу. Облік вилученого капіталу. Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків). Облік цільового фінансування та цільових надходжень.

Тема 12. Облік доходів і фінансових результатів діяльності підприємства

Класифікація та визнання доходів. Класифікація та визнання витрат. Визначення та облік фінансових результатів. Облік доходів, витрат та результатів операційної діяльності. Облік доходів, витрат та результатів фінансових операцій. Облік доходів, витрат та результатів іншої звичайної діяльності.

Тема 13. Облік зобов'язань за розрахунками з постачальниками, інших поточних та короткострокових зобов'язань за розрахунками з банками та іншими позиками

Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками, іншими кредиторами. Облік розрахунків з учасниками. Визнання, оцінка та класифікація зобов'язань. Облік поточних зобов'язань.

Тема 14. Облік довгострокових зобов'язань та забезпечень

Облік довгострокових зобов'язань. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів.

Тема 15. Облік праці та її оплати

Системи та форми оплати праці в Україні. Кадрова документація на підприємстві. Облік використання робочого часу на підприємстві. Облік виробітку. Фонд оплати праці та його складові. Облік розрахунків по оплаті праці. Облік інших виплат і платежів на підприємстві. Облік відпусток. Облік розрахунків підприємства з бюджетом, бюджетними та позабюджетними цільовими фондами.

Тема 16. Облік розрахунків з бюджетом по податках і платежах

Система оподаткування в Україні, її характеристика. Класифікація податків і зборів. Облік розрахунків підприємства по податках і платежах. Податок з прибутку підприємств. Податок на додану вартість. Акцизний збір. Місцеві податки і збори. Спрощена система оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва.

Тема 17. Облік операцій і цінностей не належних підприємству

Економічний зміст позабалансових рахунків та їх призначення. Облік орендованих необоротних активів. Облік активів, що знаходяться на відповідальному зберіганні. Облік контрактних зобов'язань. Облік непередбачених активів і зобов'язань. Облік гарантій та забезпечень отриманих. Облік списаних активів. Облік бланків суворої звітності. Облік амортизаційних відрахувань

Тема 18. Фінансова звітність підприємства

Фінансова звітність підприємства, вимоги до її складання. Форми фінансової звітності та їх характеристика. Порядок внесення змін до фінансової звітності.

Теми практичних занять

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Тема 2. Облік грошових коштів

Тема 3. Облік дебіторської заборгованості

Тема 4. Облік основних засобів

Тема 5. Облік нематеріальних активів

Тема 6. Облік довгострокових фінансових інвестицій

Тема 7. Облік запасів

Тема 8. Облік палива та готової продукції

Тема 9. Облік поточних фінансових інвестицій

Тема 10. Облік витрат виробництва

Тема 11. Облік власного капіталу підприємства та цільового фінансування

Тема 12. Облік доходів і фінансових результатів діяльності підприємства

Тема 13. Облік зобов'язань за розрахунками з постачальниками, інших поточних та короткострокових зобов'язань за розрахунками з банками та іншими позиками

Тема 14. Облік довгострокових зобов'язань та забезпечень

Тема 15. Облік праці та її оплати

Тема 16. Облік розрахунків з бюджетом по податках і платежах

Тема 17. Облік операцій і цінностей не належних підприємству

Тема 18. Фінансова звітність підприємства

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання реферату, виконання практичних домашніх завдань.

Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

Основна література:

1. Брік, С. В. Фінансовий облік I : теорія та практика : навч. посіб. для студентів денної та заоч. форм навч. спеціальності 071 "Облік і оподаткування" та 241 "Готельно-ресторанна справа" / С. В. Брік ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". - Харків : НТУ "ХПІ", 2018. - 158 с.
2. Височан О. С. Фінансовий облік : навч. посіб. / О. С. Височан, О. О. Височан; Нац. ун-т "Львів. політехніка". – 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів : Сорока Т. Б., 2017. – 450 с.
3. Фінансовий облік : підручник / [Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін.] ; Західноукр. нац. ун-т. - 2-ге вид., допов. та перероб. - Тернопіль : ЗУНУ, 2020. - 481 с.
4. Кузнецова С. О. Фінансовий облік I [Електронний ресурс] : практикум / С. О. Кузнецова ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2021. – 96 с. – URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53328>.
5. Кузнецова С. О. Фінансовий облік I [Електронний ресурс] : текст лекцій / С. О. Кузнецова ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2020. – 156 с. – URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/49607>.

Додаткова література:

6. Іщенко Я.П. Фінансовий облік I: підручник / Я.П. Іщенко, О.А. Подолянчук, Н.І. Коваль. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю. В. 2020. – 496 с.
7. Канцір І. А. Фінансовий облік : теоретичні та прикладні аспекти : навч. посібник / І. А. Канцір, І. Є. Старко, М. М. Антонійчук ; Львів. техн.-екон. коледж, Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів : Растр-7, 2017. – 292 с.
8. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. С. О. Кузнецова, – Х. : Видавництво Іванченко І. С., 2019. – 226 с.
9. Кузнецова С. О. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навчальний посібник / С. О. Кузнецова, І. Б. Чернікова. – Х. : Видавництво «Лідер». – 2016. – 318 с.
10. Кузнецова С. О. Розкриття інформації про основні засоби під час формування звітності у форматі XBRL / С. О. Кузнецова, А. О. Борисенко // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2018. – Т. 23, Вип. 4. – С. 143-148.
11. Кузнецова С. О. Тактично-орієнтовані підходи податкового планування в умовах сталого розвитку ринку / І. Б. Чернікова [та ін.] // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. пр. / ред. кол.: М. В. Чорна [та ін.]. – Харків : ХДУХТ, 2020. – Вип. 1 (31). – С. 7-19.
12. Кузнецова С. О. Сучасні проблеми і шляхи вдосконалення управлінського обліку витрат підприємства / С. О. Кузнецова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету : зб. наук. пр. Сер. : Економіка і менеджмент / гол. ред. Т. В. Деркач. – Одеса : Гельветика, 2020. – Вип. 45. – С. 188-192.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді:
підсумкової контрольної роботи - 40 %;
виконання реферату - 40 %; виконання самостійної роботи студента за кожною з пройдених з тем дисципліни - 20 %.

Залік виконується письмо та містить: 2 теоретичні питання і 3 ситуаційні завдання.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Олександр МАНОЙЛЕНКО

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Марина ШЕВЧЕНКО